

Хади Такташны? 115-еллык юбилеена багышлап Мордовияне? ??рбер м?кт?бенд? ачык д?ресл?р, конкурслар, ?д?би-музыкаль кич?л?р ?тк?релде: Темник районы Тарханда – январьд? якташыбызга багышланган викторина ?т?ч?к, Ельник районы Акчеевода - 7-9 сыйныфлар арасында инша конкурсы ?тк?н ??м 9 сыйныф укучылары бел?н «Алтылган йолдыз» ?с?ренн?н ?зек с?хн?л?штерел?, Кадошкино районы Латышовкада – «С?нгатьле укучы» ??м иншалар конкурслары ?тк?н, Рузаевка районы Татар Пешл?сенд? – КВН, Трусскляй м?кт?бене? татар телен ?йр?н?че укучылар ?д?би-музыкаль кич?д? катнашканнар. Л?мбер? районы м?кт?пл?ренд? т?рле-т?рле чаралар ?тте ??м кышкы каникуллардан со? тагы ?т?ч?к. М?с?л?н, Хади Такташ и?аты буенча Л?мбер? хезм?тк?рл?ре бел?н ?тк?релг?н иншалар ??м с?нгатьле укучы конкурслары ?и??чел?ре: МаксUTOва Даяна (Кривозерье), Бояров Азамат ??м Хайров Артур (Черемеш), Сюбаева Алсу ??м Каримова Мехрибон (Пензятка), Муртазина Карина ??м Хамидуллова Рената (Тат.- Тавла); Аксен урта м?кт?бе укучылары Ильяева Ж?нн?т ??м Тимкаева Кадрия «Такташ безне? арада» диг?н ?зл?ре язган шигырьл?рен с?нгатьле с?йл?г?нн?р.

Пензятка урта м?кт?бенд? татар теле ??м ?д?бияты укытучылары Надия Мухаррям кызы МаксUTOва бел?н Рауза Мокадд?с кызы Юмаева укучылар арасында Хади Такташка багышлап шигырьл?р ??м иншалар конкурслары ?тк?рдел?р. Районда ?тк?н ишалар конкурсында 9 сыйныф укучысы Каримова Мехрибон «Такташ ?с?рл?рен укыганда... » язган фикерл?ре бел?н уртаклаша. Ул болай дип яза.

?ади Такташ и?аты татар ?д?бияты тарихында зур урын тота. Такташны? шигырьл?ре нич?м? буынны г?з?л-лекне а?ларга, табигать ямен, рухи матурлыкны тоярга ярд?м итеп, югары ?хлак, туган илне ярату рухында т?рбиял?п кил?. Безне? ?ти-?нил?-ребез, ?би-бабаларыбыз х?зер д? аны? ?с?рл?рен ист?н чыгармый. Шагыйребезне? «Мокамай», «Н?ни разбойник» ?с?рл?ренн?н ?зекл?рне яттан да с?йл?п бир?л?р. Нид?н Такташ и?аты халкыбызны? к??елен? се?еп калган, нид?н и?аты б?генге кнд? д? онытылмый... Б?лки безне? якташ дип халык аны якын к?р?, б?лки язу телен яхшы а?лыйлар, б?лки шигъри юллар без яш?г?н т?б?кне? матурлыгын к?залларга ярд?м ит?, м?х?бб?т хисл?рен уятып, й?р?кт?ге нечк? кылларны тибр?т?... Минемч?, бу к?ренеш ?зен? бер сер булып тора.

Мин романтик рухлы Такташ и?атын яратам. Аны? ?с?рл?рен я?адан еш укыйм, шул рухлы ?с?рл?рен? ?леп гашыйкмын. Тагын шуны ?йт?сем кил?, ?ади Такташны? шигырьл?ре ?и?ел укыла, матур я?гырый. Укыгач, к?еф к?т?рел?. Беренчед?н, «Мокамай», «Ак ч?ч?кл?р», «Н?ни разбойник», «?ырым си?а булсын», «Ипт?шл?р» шигырьл?ре, «Алсу» ??м «М?х?бб?т т??б?се» поэмалары, «Караборынны? дусты» хик?ясе балачак, яшьлек, м?х?бб?т, табигать матурлыгын тоярга ярд?м ит?. Икенчед?н, шагыйрьне? ?с?рл?ренд? тормышны? реаль ягы бирел?. Геройны? тормыштагы гадел-сезлекл?рне, авырлыкларны, явызлыкларны к?реп кайгыртуы, аларны т?-з?теп матур тормыш кору, ярд?м ит? турында уйлануларын к?з?т?без.

?ади Такташ ?зене? балачагын туган ?ире бел?н берг? сагына. Аны? ?чен Тамбов урманнары б?тен и?атына ямь бирг?н кадерле урын. «...Ахры м??ге оныта алмамын Тамбов урманнары уртасында усак яфраклары шаулавын», - дип яза ул «Мокамай» шигыренд?. ? «Ак ч?ч?кл?р» шигырен беренче зат исемн?н язганда, ш?хси ?з кичерешл?рен ген? белдерми: «Ак ч?ч?кл?р ява. Д?нья матур, шундый матур булып тоела; к?ге з??г?р, г?я йолдызлары ак кар булып жирг? коела...»

Ул ?з заманы кешел?рене? уй-фикерл?рен, кичерешл?рен бирерг? тырыша. Шигырьд? кышкы к?ренеш, кышкы матурлык сур?тл?нг?н. Шагыйрь кар яуганда, буранлы т?нд? й?рерг? яраткан. Ул к?п ?с?рл?рен кышын язган. Беренче карашка, Такташ салкын т?нне? матурлыгын яза кебек. Тагын бер кат укып караса?, шигырьд? яшерен уйлар, хисл?р сур?тл?нг?н. Такташ тудырган образлар тормышны? матурлыгын да, ямьсезлеген д? к?рс?терг? ярд?м ит?. Авторны? ?з уйлары (1921нче елгы ачлык; ?тисен кулак дип, се?лесе Х?ниф?не уку йортыннан чыгаралар; шигырьл?рен начар итеп к?рс?теп, газеталарга м?кал?л?р язалар). Такташ ?зе яш?г?н чорга б?я бир?. Шигырь 1929 нчы елда языла. Матур табигать, матур д?нья. Шушы д?ньяны? матурлыгына сокланып, р?х?тл?неп яшизе ген? д? бит. ? к??елд? тынычлык юк. «Т?ркестан сахраларында» шигыренд? ?ир шарындагы гаделсезлекне бетер? юлын эзли. «Антым» шигыренд? явызлыкка каршы к?р?ш ача. «?теп барышлый» шигыренд? ?ади Такташ х?ерче халык яш?вен к?реп, й?р?ге ?рни, ул тормыш гаделсезлеген? р?н?и. «М?-х?бб?т т??б?се» поэмасында олы хис турында язылган юллар ми?а бигр?к ошый: «Яшьлек, гомере? кыска сине?, шундый кыска булып тоела: кичен ч?ч?к аткан була, ? та?ында инде коела... » Мин бу ?с?рне м?х?бб?т турында гимн дип т? атар идем. Минемч?, яшьлек ??м м?х?бб?т турында шундый д?рес, т?г?л язган шигъри юллар юк. ?лб?тт?, ник булмасын, бардыр. Л?кин мин очратканым юк. «М?х?бб?т т??б?се»нд? З?б?йд?не башта саф к??елле кыз, аннары нечк? хисле яшь ана образы булып к?залыйбыз. Шагыйрь Ана исемен б?ек исем итеп саний, гаил?не? ныклыгын, бала т?рбиял??не? ?аваплы-лыгын, аналарга х?рм?т бел?н карарга кир?клеген иск?рт?: «Ана - Б?ек исем. Н?рс? ?ит? ана булуга; хатыннарыны? б?тен матурлыгы, б?тен к?рке – ана булуда!..» Кадерле аналарга багышлап язган бу юлларны тагын да тагын укыйсы кил?. Якташ шагыйребез яшьл?рне? б?генгесен д?, кил?ч?ген д? б?хетле, якты итеп к?рерг? омтыла.

?ади Такташ - и? к?ренекле шагыйрь-л?рне? берсе. Ул и?ат итк?н 20 елларны, татар шигърияте тарихында Такташ чоры дип атарга була. Такташ 31 яшен д? тутыра алмыйча ?леп кит?. ?ле кыска гына вакыт эченд? д? ул бай мирас калдырырга ?лгер?. Такташ ?зе ?лс? д?, аны? ?с?рл?ре ?лемсез. Чыннан да, к?п еллар буге якташыбызны? язган ?с?рл?ре укыла, я?гырый. Б?ген д?, ?ади Такташыбызны? юбилеен ?тк?р?без, укучылар матур иттереп шигырьл?рен с?йли, сочинениел?р яза. Без Такташ и?атыны? эн?ел?рен онытырга тиеш т?гел.

Наил? Насырова